Ügyiratszám: 458/K/2008-3.

Állami Autópálya Kezelő Zrt.

1380 Budapest

Pf. 1170

Tisztelt Jogi Igazgató Asszony!

Önök állásfoglalást kértek az ÁAK Zrt. és autópálya-matrica elektronikus vásárlását biztosító szolgáltatók közötti szerződések megismerhetőségéről, közérdekű adat és üzleti titok elhatárolásáról. Az adatvédelmi biztos eddigi gyakorlata alapján kialakított állásfoglalásomról az alábbiakban tájékoztatom:

Az ÁAK Zrt. jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó, állami tulajdonban álló gazdasági társaság, tehát egyértelműen a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) hatálya alá tartozik. Az Avtv. szabályozása egyértelműen a közfeladatok ellátását tekinti irányadónak, függetlenül attól, hogy a feladat-ellátás milyen szervezeti formában történik. Tehát e szempontból semmi jelentősége annak, hogy a közfeladatot végző szerv gazdasági társaság, közalapítvány, vagy állami szerv.

Az Avtv. 19. §-ának (1)-(2) bekezdése arra kötelezi a közfeladatot ellátó szerveket, hogy biztosítsák feladataikra vonatkozóan, de különösen a költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását, illetve ezeket az adatokat közzé- vagy más módon hozzáférhetővé tegyék.

Tehát az ÁAK Zrt. tevékenységével, feladatellátásával kapcsolatos információk mint közérdekű adatok alapvetően nyilvánosak. E nyilvánosság az Avtv. 19. §-a (3) bekezdésében foglaltak, vagyis kifejezett törvényi rendelkezés alapján korlátozható.

Az Avtv. 19. §-ának (6) bekezdése alapján a közérdekű adatok nyilvánosságának egyik korlátja az üzleti titok védelme, melyre vonatkozó szabályozást a Polgári Törvénykönyv 81. §-a ad. A Ptk. 81. §-a (2) bekezdését és (3) bekezdését együtt kell értelmezni, mivel a (3) bekezdés jelentősen leszűkíti a lehetséges üzleti titkok körét.

A Ptk. 81. §-ának (3) bekezdése szerint nem minősül üzleti titoknak az állami költségvetés felhasználásával, költségvetést érintő juttatással kapcsolatos adat. Azok a gazdálkodó szervezetek, amelyek az állammal bármiféle üzleti kapcsolatba kerülnek, kötelesek gazdasági tevékenységük adatainak nyilvánosságra kerülését eltűrni, mégpedig olyan mértékig, hogy a közvagyonnal való gazdálkodás, a közpénzek felhasználása ellenőrizhető legyen. Vagyis az állami szervekkel, közfeladatot ellátó szervekkel kötött szerződés mindazon adatai nyilvánosak, melyek titokban maradásához az érintettnek nem fűződik jogszerű érdeke. Álláspontom szerint e nyilvános adatkörbe tartozik például a szerződéses összeg, a szerződés tárgya, tartalma, a szerződéses feltételek, az elszámolásra, a szerződés teljesítésére vonatkozó adatok. Ezek azonban csak annyiban lehetnek nyilvánosak, amennyiben nem eredményezik a technológiai eljárásokra, a műszaki megoldásokra, a gyártási folyamatokra, a munkaszervezési és logisztikai módszerekre vonatkozó adatokhoz való hozzáférést.

Mindennek megfelelően nem értek egyet teljesen a levelükben felsorolt, „kétséget kizáróan” üzleti titoknak minősített szerződésrészek üzleti titok körébe sorolásával. Egy közfeladatot ellátó szervnek nyilvánossá kell tennie, hogy egy szerződéses jogviszonyban milyen szerződéses feltételeket, például milyen kötbér-kötelezettséget vállalt. A nyilvánosság által

bárki megítélheti, hogy a szerződéses jogok és kötelezettségek milyen összefüggésben vannak a közfeladat ellátásával, a szerződés tartalma összhangban van-e a jogszabályokkal.

Természetesen a szerződő felek meghatározhatják, hogy mit tekintenek üzleti titoknak, azonban nem vállalhatnak olyan szerződéses kötelezettséget, miszerint a szerződés teljes tartalma üzleti titoknak minősül, mert ez nincs összhangban az adatnyilvánosságot előíró jogszabályokkal [Avtv. 19. §, 20. § (4) bekezdés, Áht.]. Az Önök által kötött „együttműködési" szerződésekben a titoktartásra vonatkozó azon rendelkezések jogellenesek, melyek az Avtv. szabályait figyelmen kívül hagyva a közérdekű adatok nyilvánosságának érvényesülését megakadályozzák. A Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek.

Az Avtv. nem az iratelvből, hanem az adatelvből indul ki, vagyis nem a dokumentumot, hanem az adatot, információt minősíti és sorolja kategóriákba. Ennek megfelelően egy adott dokumentum többféle adatot (személyes adat, közérdekű adat, üzleti titok) is tartalmazhat, így tartalmának egy része nyilvános, más része nem nyilvános lehet. Az iratok adattartalomtól független, tartalmilag is egységes dokumentumként való kezelésével fennáll annak a veszélye, hogy nem lehet kellően differenciálni az egyes adattartalmak között.

Amennyiben a dokumentum személyes adatokat is tartalmaz, akkor azokat az Avtv. 3. §-a szerint kell kezelni. Törvény közérdekből elrendelheti személyes adatok nyilvánosságát is, ilyen például az Avtv-ben a 19. § (4) bekezdése.

A személyes adatoknak és közérdekű adatoknak nem minősülő adatok a cégadatok, egyéb magánadatok. Amennyiben viszont törvény ezen magánadatok nyilvánosságát rendeli el – mint például a Ptk. 81. §-a esetében - , akkor közérdekből nyilvános adatokká válnak: *„a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli"* (Avtv. 2. § 5. pont).

Közérdekű adatokról való tájékoztatással az adatkezelő nem kegyet gyakorol, nem szolgáltatást nyújt, hanem adatot szolgáltat az Alkotmány 61. §-ában meghatározott alapjog érvényesülése érdekében. Ennek eljárási szabályait az Avtv. 20. §-a rögzíti, és előírja a közérdekű adat megismerése iránti igény (nem kérelem) teljesítését. Az Avtv. bárki számára lehetővé teszi nyilvánosnak minősülő közérdekű adat megismerését, és ehhez nem kell semmiféle jogra, érdekre, célra hivatkozni, és nem releváns az adatkérés mögöttes szándéka sem [Avtv. 20. § (1)]. Nyilvános adatok bármely – jogszerű – célra felhasználhatóak. A célhoz kötöttség követelménye nem az információszabadsággal, hanem a személyes adatok védelmével kapcsolatos előírás.

Ha a közérdekű adatot tartalmazó dokumentum az igénylő által meg nem ismerhető adatot is tartalmaz, a másolaton a meg nem ismerhető adatot felismerhetetlenné kell tenni [Avtv. 20. § (4) bekezdés]. Az igényelt adatok pontos meghatározása nem minden esetben várható el az igénylőtől, épp a rendelkezésére álló információk hiánya miatt, tehát elegendő például egy adott szerződésre hivatkozni.

Remélhetőleg a fenti iránymutatás alapján meg tudják ítélni, hogy szerződéseik mely része nyilvános. Egyes szerződések, megállapodások tartalmának jogi minősítése, adatnyilvánosság szempontjából való pontos átvizsgálása nem tartozik hivatalunk feladatkörébe.

Budapest, 2008. április 21.

Üdvözlettel,

az adatvédelmi biztos jogkörében eljárva:

Dr. Szabó Máté

az állampolgári jogok országgyűlési biztosa